

سازمان جهاد کشاورزی مازندران
مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی مازندران
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

ویژگی‌ها و دستورالعمل زراعی گندم

رقم تیرگان

تهیه کنندگان:

حسین علی فلاحی، محمودرضا رمضانپور و مسعود کامل
اعضای هیأت علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی مازندران،
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

تنظیم:

اداره رسانه‌های آموزشی
پاییز ۱۳۹۸

مقدمه:

سطح زیر کشت گندم در استان مازندران حدود ۵۰۰۰۰ هکتار می باشد که در نواحی پست سواحل دریای خزر، مناطق جلگه و دشت، مناطق دامنه ای و مناطق کوهستانی گسترش دارد.

هر یک از این مناطق به لحاظ ارتفاع از سطح دریا، درجه حرارت و رطوبت نسبی هوا، میزان بارندگی سالانه و میزان تبخیر از سطح خاک، شرایط فیزیکوشیمیایی خاک متفاوت بوده و همواره سبب می گردد که تولید گندم با تنش های محیطی همچون خشکی، ماندابی، سرما و عارضه جوانه زنی روی سنبله در قبل از برداشت و همچنین تنش های حیاتی از جمله بیماری های برگ می مانند سفیدک پودری، زنگ زرد، زنگ قهوه ای، سپتوریوز برگ و بیماری های سنبله مانند فوزاریوم سنبله و سپتوریوز سنبله مواجه باشد.

۱

در این راستا تحقیقات به نژادی و به زراعی به منظور اصلاح و تولید ارقام و لاین های سازگار با شرایط متفاوت اکولوژیکی منطقه و ارائه خصوصیات زراعی به همراه دستورالعمل های فنی، خوشبختانه نتایج تحقیقات به نژادی منجر به معرفی رقم جدید تیرگان با پتانسیل عملکرد بالا و تحمل نسبی به بیماری ها گردیده است.

لذا استفاده کشاورزان از بذور اصلاح شده رقم جدید تیرگان و رعایت دقیق عملیات خاک ورزی به منظور تهیه بستر مناسب بذر و رعایت تاریخ مناسب کاشت و تراکم بذر مصرفی در هر منطقه به همراه اعمال عملیات داشت می تواند نقش به سزایی در افزایش عملکرد گندم در واحد سطح در هر یک از مناطق مورد کشت گندم داشته باشد.

۲

تاریخچه رقم:

تحقیقات به نژادی با ارزیابی ژرم پلاسماهای مرکز تحقیقات بین‌المللی ذرت و گندم (سیمیت) در سال ۸۹-۱۳۸۸ این لاین را انتخاب و در سال‌های زراعی ۹۳-۱۳۹۱ در آزمایشات یکنواخت سراسری اقلیم شمال کشور با کد N-91-8 مورد بررسی قرار گرفت.

خصوصیات بارز رقم تیرگان:

با توجه به عملکرد دانه بالای این رقم نسبت به شاهد‌های مروارید و گنبد و مقاومت بسیار خوب این رقم نسبت به بیمارهای شایع در اقلیم شمال نظیر زنگ زرد و قهوه‌ای، سفیدک سطحی و فوزاریوم سنبله و همچنین مقاوم بودن نسبت به خشکی این رقم خیلی سریع مورد پذیرش کشاورزان قرار گرفته و به عنوان رقم جدید در مناطق ساحلی و کوهپایه خزر معرفی گردید.

مشخصات زراعی گندم رقم تیرگان

تیپ رشد	بهاره
محیط رویش	آبی
رنگ دانه	زرد کهربایی
ارتفاع بوته (سانتی‌متر)	۱۰۵-۱۰۰
وزن هزار دانه (گرم)	۴۶-۴۴
درصد پروتئین	۱۲/۲-۱۲
خواهیدگی	نیمه مقاوم
وضعیت ریزش دانه	مقاوم
عملکرد دانه (تن در هکتار)	۸-۵
تاریخ کاشت	دهه سوم آبان تا اواخر آذر
میزان بذر مصرفی	(با تراکم ۴۰۰ دانه در متر مربع) ۱۳۵-۱۵۰ کیلوگرم در هکتار)
زنگ زرد	مقاوم
زنگ قهوه‌ای	مقاوم
سفیدک پودری	نیمه مقاوم
فوزاریوم سنبله	نیمه مقاوم
زنگ سیاه	مقاوم تا نیمه حساس
کیفیت نانواپی	خیلی خوب

در صورت عدم دسترسی به تجزیه خاک می‌توان نسبت به مصرف ۲۰۰ تا ۲۵۰ کیلوگرم کود اوره در هکتار بصورت تقسیط و ۷۵ تا ۱۰۰ کیلوگرم کود فسفره بصورت پایه و ۲۰۰ تا ۲۵۰ کیلوگرم کود پتاسه که یک سوم آن بصورت کود پایه از منبع سولفات پتاسیم و دوسوم آن از منبع کلرور پتاسیم همراه با کود اوره بصورت تقسیط داده شود.

این رقم نسبت به بیماری‌های قارچی ذکر شده در جدول نیمه حساس تا مقاوم می‌باشد ولی در سال‌های شیوع بیماری کنترل شیمیایی توصیه می‌شود.

مبارزه با علف‌های هرز در مرحله انتهای پنجه‌زنی و ابتدای ساقه‌دهی با سموم رایج در منطقه صورت گیرد.

